

27. september 2021

UKA2021/15a

Naalakkersuisut siulittaasuata ammaanermi oqalugiaataa tungavigalugu oqallinneq.
(Naalakkersuisut siulittaasuata) ,

Ataqqinartut Inatsisartunut ilaasortat, ataqqinartuq Inatsisartut siulittaasuata, Naalakkersuisut minnerunngitsumillu nunaqqativut malinnaasusi tamassi. Inatsisartut ukiuat aallartippoq. Naalakkersuisup Siulittaasuata ammaanermi oqalugiaataanut qujalluta Siumumit imaattumik oqaaseqassaagut.

Aallartilersinnanga qamannga kissarpunga aasap ullui nukissamik aallerfiulluartartut atorluarsimassagisi – Qanortoq ukiakkut ataatsimiinneq pitsaasumik tamatsinnut naammassisaqarfiugili nunarput inuilu pillugit.

Naalakkersuisup siulittaasuata ammaanermi oqalugiaataanut oqallinnissaq partiinit tamanit qilanaarinqartartoq uaguttaaq qilanaarisimavarput, tassani partiit sunik pingaartitaqarlutik tamakkiisumik isiginnittumik ersersitsinissaannik periarfissinneqartarmata.

Siumut pilersinneqarnerminiilli anguniakkatsinni pingaarnertut inissisimajuarsimasoq allanngujaappoq, tassa inuiaat Kalaallit nunaminni tamakkiisumik oqartussaassuseqarnerat anguneqassasoq. Namminiilivikkiartornermut aqqut takisimaqaaq aqputaani aporfissarpasuit piiarneqartarsimapput – Siumumi nalornisiginngisaannarsimavarput ulloq taanna nalliukkumaartoq, tamattalu persuarsiorluta ulloq qalliumaaripput inuiattut erinarsuuterput atorlugu, katersuukkumaartugut nunatta naalagaaffinngornera tamatta suleqataaffigisimasarput nalliuttorsiutigalugu. Uagut nammitsinnik aaliangigassaraarput ulloq taanna qanoq pilertortigisumik angusinnaassanerlugu, immitsinnut naalleraalluta ingerlagutta soorunami ornigisaq qanilliartornaviangilaq. Tamannali anguneqassappat nunatsinni pisuussutitta isumatusaartumik uagutsinnullu iluaqutaasumik atorluarnissaat apeqqutaataalluinnarpoq. Nunarujussuaq pisuussutinik peqaqisoq inuuffigaarput, upperaarput pisuussutit pigisatta isumatusaartumik atornerisigut naammattorsuarnik peqarluta. Maluginiarnarpoq qulequtaq taamak pingaaruteqartigisoq naalakkersuisup Siulittaasuanit oqaaseqarfigineqanngimmat, Naalakkersuisup siulittaasuata oqaaseqaatimini pingaarnersiulluni inuiaat sumut ingerlanneqarnissaannik ammaanermi oqalugiaat tikkuussinertut ittarmat ima paasisassaassanerpoq qulequtaq taanna pingaartinneqarunnaarsimasoq?

Nuannaarutigaarput Naalackersuisup siulittaasuata utoqqartatta ataqqinassusilimmik nunami maani najuutiinnarsinnaaqullugit oqariartuutigisai, nuannaarutigaarpullu siuliani Naalackersuisuusimasut suliaq tamanna piareerlugu naammassisimasaat atuuttussanngorlugu maanna sulinertik siunnerfilersimammassuk. Utoqqartanik tulaaveqarneq, anersaakkut kulturikkullu kinguaariit tulliinut ingerlatitseqqinneq kinguaariit qanimut inooqatigiinnerannik tunngavissinneqartarmat. Qamanngavik neriuutigaarput qulequtaq inersuarimi maani assortuussutigiginagu tamatta peqatigiinnitsigut qularnaassagipput utoqqartavut ukiorpasuarni sulereerlutik ataqqinassusilimmik kinguaaminnullu nukissaqarlutik nunami maani eqqissillutik utoqqaliffissaqartinneqarnissaat.

Siumumit isumaqarpugut piffissanngortoq Nunatta Naalagaaffinngoriartornerani sulinerit tigussaasumik aallartinneqassasut, inuit tusarusutai kisiisa aallaaviginagit pissutsilli piviusut ilaatigut annernarsinnaasut aamma oqallisigineqarnerisigut. Namminersorneq pillugu inatsimmi ersareqqissaartumik ima allassimasoqarpoq. “§ 21 Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaannik aalajangiineq inuiaat Kalaallit aalajangerannik tunngaveqassaaq.” Namminersorneq pillugu inatsit suliarineqarmat oqaasertat taakkoqqissaat atorineqassasut isumaqatigiissutigineqarsimavoq, maannali Naalackersuisooqatigiit iluminni assigiinngitsumik tunngavilersuilluni oqariartuuteqarnerat innuttaasunit paatsuungatitsivoq, Siumumi isumaqarpugut nalorninaatsumik tikkuussisoqassappat oqallinnerit aallartinneqartariaqartut inuiaallu Kalaallit kikkuuneri nalornissutigiginagit ersarissarneqartariaqartut. Tamatumani ersarissumik Naalackersuisut siulittaasuata inuiaat kalaallit kikkuunerannik nassuiaateqarnissaa kissaatigaarput.

Qineqqusaarnermi nunatta kujataa annertoorujussuarmik sammineqarpoq Siumumit paatsoorneqarsinnaanngitsumik naqissuserumavarput 15. November 2018 inatsisissatut akuerineqartoq immikkoortoq 21, Nuummi aamma Ilulissani nunanit tamalaanit mittarfiit kiisalu Qaqortumi nunap immikkoortuani mittarfiup sananeqarnissaannut aallaaviit malillugit sulineq naammassineqassasoq. Tassanilu naqissuseqqikkumavarput Qaqortumi mittarfissamut takissuseq aaliangiunneqarsimasoq tassalu 1500 meter attanneqassasoq isumaqaratta. Nammineq pilersorneq, nunaateqarneq, takornariaqarnikkut ineriartortitsineq inuussutissarsiutinillu allanik ineriartortitsineq tamakkiisumik tunngavissaqassappata mittarfik avaqqunneqarsinnaanngilaq, ajoraluartumillu takusinnaavarput Qaqortumi mittarfiliornissaq maanna assigiinngitsunik aporfilersorniarneqarnera ingerlasoq, ajoraluartumillu kinguarsarneqarnera isumakulunnarsiartorpoq ilisimalluaratsigu Naalackersuisooqataasut arlallit ukiuni arlaqartuni Qaqortup mittarfittaarnissaanut akerliulluinnarlutik inissisimasut inissisimasimasullu arlaqartut nalunnginnatsigit. Qaqortumi mittarfissaq kinguarsaqqinneqassappat nunatta kujataani siunissaq

imaanaangilaq – taamaattumik aammaarluta paatsoorneqarsinnaangitsumik naqissuseqqikkumavarput takissutsimik allannguiffiunngitsumik nunatta kujataanut upperinnilluta aaliangiunneqarsimasut aaliangiusimaneqaannassasut tamakkiisumik kissaatigigatsigu suleqataaffigissallugulu.

Aamma taamatorluinnaq aperisoqarsinnaavoq Nunatta Kangiani (Tunumi) pissutsit pillugit. Suniarpisi? Qanoq Tasiilami mittarfissaq pineqassava? Aamma taanna 1500 meterimiit mikinerujussuanngorlugu ingerlatsisoqassava – imal. unitsiinnarneqassava?

Aalisarnerup iluani aamma takusinnaavarput avataasiornermi kommuneqarfimmi kujallermi aalisartitseqatigiit angerlarsimaffeqartut tapersorsorneqarnerat piunngitsoq, akерlianik tulaassisussaaitaanermik piumasaaqateqarfigineqartarput allanut atuutsinneqanngitsunik – taamaammallu tamatumani aamma ineriartortitsisinaanerat qularnarluinnarluni. Taamaattumik Naalackersuisooqatigiit aperisariaqarput, sunarpiaq Nunatta kujataani pingaartillugu ingerlatsiniarnersut? Aatsitassarsiorfiusinnaasut allat soorunami taakkartorneqassapput, taakkuli aamma 100%-imik avataanersunik pigineqarnerat qularnanngitsumik aamma ajornartorsiortitsisussanngusaaq.

Naalackersuisooqatigiit aningaasaqarnermut naalackersuisuutitaat oqarpoq naalackersuisooqatigiit ataatsimoorussaminnik aningaasaqarnermut inatsisissamik saqqummiussaqlutik. Imaassimassaaq ataatsimoorullugu isumaqatigiissutigisaminnik, tamarmiullutik tunulequtsersimasaminnik saqqummiussaqaarsimasut. Tassa assiliaq saqqummersinniarneqartoq, piviusulli allarujussuusut malunnarpoq. Assersuutigiinnartigumi sinerissap qanittuani qaleralinnut akitsuut. Naalackersuisooqatigiilersut tamarmik qineqqusaarnerminni qineqqusaarutigaaq atorunnaarsinneqassasoq, allaammi manna Aalisarnermut naalackersuisunngortinneqartup kaasarfini pattalaajutigalugit qinneqqusaarpoq atorunnaarsitsissalluni. Aningaasaqarnermullu inatsisissamut siunnersuut killormorluinnaq oqariartuuteqarpoq, tassani akitsuut pineqartoq ataannassasoq aalajangiusimaneqarniarpasimmat. Taamaammat tupinnanngilaq qinersisartut amerlasuut tassani uukapaaseriarneqartutut misigisimassappata. Tupinnartulli tupinnarnerulerput naalackersuisooqataasut nalunaaruteqarmata namminneq aningaasaqarnermut inatsisissatut siunnersuut taaseqataaffigisinaanagu – akitsuut pineqartoq peerneqanngippat. Isumaqlaruta naalackersuisooqatigiit ataatsimoorussaminnik aningaasaqarnermut inatsisissamut siunnersuusiorsimasut? Kisianni taava paasinarsivoq taamaassimanngitsoq, taamaalillunilu nalunarsilluinnarpoq aningaasaqarnermut inatsisissatut siunnersuummi suut ataatsimoorfigineqarnerisut aamma suut isumaqatigiinngiffiunersut – Qaleralinniallu neriorsorneqarsimasut salloqittarneqarsimapput. Siumumi pissangalluta malinnaaffigissavarput naalackersuisooqatigiit iluminni oqariartuutaat sorleq nakkartinneqassanersoq, qularutigineqassanngilaq Siumumi nalorninata qaleralinnut akitsuutip atorunnaarsinneqarnissaa suleqataaffigissagatsigu.

Iluatsillugu erseqqissassavara, Siumup suut attallugit ulloq manna tikillugu pingaartitamisut isiginerai. Siumup anguniagarinnigilaa piniartut sinerissallu qanittuani aalisartut piumasarinngisaminnik ikilisarneqassasut. Tamanna 2009-mit 2013-p tungaanut misilereerparput. Iluatsinnigilaq, allamimmi inuussutissarsiutissanik periarfissaqartitsisimannigilagut. Killormut kissaatigaarput periarfissaanik ullumikkornit annertunerusumik tamatta ujaasisariaqartugut. Nunatta Kangia sineriassuarpullu periarfissanik sulii naammattumik atorpeqarsimannigitsunik peqartoq qularutiginnigilarput, maanilu sulii assatta qitia tassaavoq, ullumikkornit annertunerusumik inuiaqatigiittut periarfissiissutissavut annertusassallutigut.

Upalungaarsimaniarnerup illersornissaqarfiullu iluani ilinniartitaanernut periarfissanut assigiinningsorpasuarnut inuusuttut kajumittut nunatsinni isersinnaanerminnut misilitsissinnaanerannik suleqatigiilluni periarfissiiniarneq ukioq manna naalackersuisooqatigiinnit unitsinneqapiloorpoq. Paasisinnaanngilluinnarparput inuusuttut nunaminni suleqataarusuttut taamatut periarfissaarutsinneqarnerat? Sooq inuusuttut imminnut pilersorusuttut periarfissarititaasunit Naalackersuisooqatigiinnit naallerarneqassappat? Imaassimasinnaava Naalackersuisooqatigiit isumaqatigiissutertik assigiinnigitsumik paasisimagaat?

Qulequtaq pingaaruteqaqisoq ataatsimoorfiggissagipput kissaatigaarput – nunarujussuarmi naalagaaffiit nunarsuarmi pissaaneqarnerpaat akornanni sineriakkaarsuarmi sialluta inuuvugut – Nunarsuarmioqataaneq pillugu ataqqinassuseqarluta ataatsimut kiinnaqarluta saqqummissagutta assigiimmik inuiaat kissaataat malillugu ataatsimoorfissaqarneq pingaaruteqarpoq, ataatsimuunnginnerup ajorsartussanngortissanngimmatigut! Aatsaat taamak pingaaruteqartigilerpoq Nunanut allanut tunngassuteqartuni ataatsimoorussamik saqqummertarneq. Qangarsuarli tamatta ilisimalluarparput nunatta nunarsuarmi inissisimanini aallaavigalugu illersornissap tungaatigut pingaarutulerujussuarmi inissisimasoq. Nunarsuarmioqatigiit isaat tungitsinnut sammipput taamaammat kissaatigaarput qulequttami inuiaat kalaallit ataqqinartumik inissisimanissarput salliutinneqarluni sulisoqassasoq.

Kuannersuarni suliniut qineqqusaarnermi salliutinneqaqisoq, eqqaamanarpoq ilaasa sukataavillutik ingerlaannaq atuutilersussamik unitsinneqarnissaa qineqqusaarutigimmassuk. Taamatut soorunami pisoqarsinnaanngitsoq aallaqqaammulli Siumumit oqaatigigaluarparput, nunami inatsisit naapertorlugit ingerlanneqartumi inooqataagatta, tassanilu malittarisassiagut partiinit tamanit akuersissutigineqarsimasut atuutsilersinneqarsimasut malinnartussaammata. Tusaajumaneqanngilarli, naamik ingerlaannartuminngooq unitsinneqassasoq qineqqusaarutigineqarpoq. Eqqunngitsumik tunngaveqarluni uppertitsiniaaneq ajoraluartumik ajugaatinneqarpoq, piffissalli maannamut ingerlanneqartup takutippaa piviusut allaalluinnartumik tunngaveqarluni ingerlanneqartariaqarsimasut – inatsiseqarmammi. Taamaammat naalackersuisooqataasut qineqqusaarnermi qineqqusaarutigisatik malinnigivillugit aallaqqaammulli

Siumumit oqariartuutigisarpud malikkaat maluginiarnarpoq, tassalu akisussaassusilimmik inatsisit atuuttut malillugit ingerlatsinissaq, taamaangippammi nunarput taarsiissuteqartussatut inissinneqarsinnaammat. Soorunami qujanarpoq oqariartuutigisimasagut malillugit tusarniaaneq ingerlanneqarmat, allaammi sivitsorneqarluni, tupinnaqaarli aamma takullugu eqqunngitsunik tunngaveqarluni qineqqusaarnerup ingerlanneqarsinnaanerata kingunerisinnaasai, tamanna assut eqqarsalersitsivoq.

Qulaarutigineqarsinnaangilaq qinersinerup, naak eqqunngitsorpasuarunik tunngaveqarluni qineqqusaarfiusimagaluartoq, taamaattoq Kuannersuarni aatsitassarsiornerup akuerineqannginnissaanik oqariartornerummat. Immaqa aamma tamanna tupinnarpallaangilaq suliniutip ingerlanneqarsimanera, illoqarfimmullu qanittuararsuarmiinnera tunngavigalugu. Ersarissarlarpulli una qineqqusaarneq isumalersorniarneqarsimammat Uranimut naaggaartut akuersaartullu akornanni qineqqusaarnerusimasoq – Siumumit erseqqissaatigiumasarpud aamma qineqqusaarnermi arlaleriarluni oqaatigineqartoq tassaasimammat inatsisit tunngaviusut naapertorlugit suliat ingerlanneqassasut – Tusarniaanerlu naammassippat nalilersuineq piimaartoq, imaangitsoq isummertoqareersimasoq....

Qinersinerulli inernera imatut isumaqartinneqarsinnaangilaq, aatsitassarsiornerit sulluunniit sumiikkaluarunilluunniit uran-itaqalaaminerpata taava siumoortumik unitsinneqassasut. Taamaassinnaangilaq, taava nunatsinni aatsitassarsiorfiusinnaasorpasuusinnaasut siumoortumik itigartereertassavagut – pissutsit aatsitassarsiornermut tunngaviusut suunersut nalullugit.

Assersuutigiinnarlugu ippassaaninguaq Hudson Resources-ikkut nalunaarput Kangerlussuup eqqaani Sarfartuumi suliniummi Nukittoq-mik taagorneqartumi, neriunaatilerujussuarmik Niobium-imik Tantalum-imimillu qillerinerit misissuiffigineqarnerat takutitsisoq. Ilisimaneqarpoq suliaqarfiup tamatuma eqqaa – inoqarfinnut ungasissumiittoq – sionatigut aamma soqutaanngitsumik uran-italaalinnik aatsitassartai akoqartartut. Suliniut taanna assersuutigissagaanni taava aamma annerusumik paasisaqarfigeqqaarnagu unitseqquneqassava – uran-itaqalaarsimappat? Taamaammat inatsisissatut Naalakkersuisut saqqummiunniagaat pissangalluta utaqqissavarput, qularineqassanngilaq pissutsit piviusut aallaavigalugit Siumumiit tamatumani suleqataanissarpud. Nunatta pissarititai isumatusaartumik atorluassavagut, soorunami avatangiisinut akisussaassusilimmik Nunatsinni aatsitassarsiorneq inerisartariaqarpoq, soorlu aamma aatsitassarsiornermut inatsisaareersoq taamak periarfissaqartitsisoq. Nunarput najuinnarnagu aningaasarsiornikkut periarfissaasut atorluarlugit ineriartortissavarput, soorlu nunarpassuit nunartik ineriartortikkumallugu aamma nunaminnik atuisut atuisimasullu.

Naalakkersuisup siulittaasuata oqalugiarnermi qiterisaa tassaavoq Anaakkut Aataallu pitsaasumik atugaqarlutik maani nunami sulereersimallutik utoqqalisinnaanissaat, utoqqartavulli

pitsaasumik aatugassinneqassappata sulisinnaassutsip nukittorsarneqarnissaa tamanik qitiuvoq suummi tamarmik nigalittut ipput utoqqartavut pitsaasumik atugaqassappata aningaasat nutaat pisariaqartinneqarput. Inuusutissarsiornikkut assigiinngisitaartumik ineriartussagutta tamanna uagutsinnik annertuumik aamma piumasaqarmat nuna tummisarput ineriartortillugu aningaasarsiorfigalugu atussagipput. Aningaasanik nutaanik isaatitsinissatsinnut nunatta tamakkiinerusumik pisuussutaanik atuinissaq periarfissatuaraarput. Tamattami soqutigisassaraarput nunarput nammineernerulluni aningaasatigut imminut nappassinnaanissaa sulissutigissallugu imaangitsoq allanik isumalluuteqarnek alligaluttuinnartinneqassasoq. Imaassinnaangimmammi uagut ullumikkut ingerlatsinerput ernguttatsinnut akiligassanngortissagipput.

Qulequttat pingaaruteqarluinnartut piniartortatsinnut tunngasut uagut Siumumi ersarilluinnartumik politikkeqarfigisavut maqaasivarput Naalackersuisup Siulittaasuata oqaaseqarnermini eqqaanngimmagit. Aamma taamaappoq ineqarnermut, peqqinnissaqarfimmuut Inuillu innarluutillit atugaannut tunngassuteqartut. Tupinnanngitsumik atukkat ilungersunarmata qulequttat qulaani pineqartut qineqqusaarnermi qitiusimaqaat, taamaammallu nassuerutigissavarput qulequttat itinerusumik eqqaaneqanngitsut nunattali ingerlatitaanerani pingaaruteqaqisut eqqaaneqanngimmata.

Uummannap sulluani innuttaasut ernumassuteqarnerat Naalackersuisullu piaartumik periusissiamik saqqummiussissallutik neriorsuuteqarsimanerat utaqqineqartoq ilisimavarput. Taamaattumik Naalackersuisut ulloq manna tikillugu akissutissaqartitsinnginnerat Siumimiit paasiuminaatsipparput pilertortumillu iliuuseqarnissaq kaammattuutigalugu.

Naatsorsuutigaara apeqqusersunnngikkipput upperilluinnarippullu nuna tummisarput uagut nammitsinnik pigigatsigu qanorlu ingerlariaqqinnissatsinnut allanik aperisassaqaannginnatta – ikioqatigiinneq uagutsinnullu salliutinneq ingerlavissaraarput – Nunarput inuilu ataatsimoortut akisussaassuseqarluartoq upperalugu inooqataasut – Nunaminnut ilu Moorfiginnittut sulinermik kivitseqataasut.

Nalunngilarput inuit akisussaaffimmik kivitsisinnaasut nammineersinnaassuseqarluartullu, tamanna upperalugu ingerlatsigutta akisussaaffiiaasimanerujussuaq qimakkiartulissavarput. Aningaasartuutikillisaaneq annertuumillu allaffissornikkut aatsaat akisussaaffimmik tamatsinnut tunniussinitsigut malunnartumik qimakkiartulissavarput.

Piffissanngorpoq immitsinnut aallaavigaluta naleqartitallu uagut nammitsinnik pigisavut tunaartaralugit ingerlatsineq tikisarneqassasoq. Ajukkuusaarutissaqaanngilagut nuna pisuussutinik peqaqisoq inuuffigaarput – Aamma ilinniarsimassutsikkut killiffigisarput oqaluttuarisaaneq eqqarsaatigalugu tulluussimaarutissarpasuaqarpugut, tamakkulu upperinerullugit oqallitarnissaq kissaatigaarput. Angusassaq ungasissorujussuartut ilusilerlugu uppenarunnaarsillugulu nipeqartittuaraanni ataatsimoorfissaq tulluussimaarutigisinnaasallu kimeeruttut ittarmata.

Taamak Naalakkersuisup Siulittaasuata ammaanermi oqalugiaataanut oqaaseqarluta
qilanaarpugut oqalliseqataanissamut.